

وداع با شهیدان گمنام در حرم رضوی

۴

نشست تخصصی «مبنا»

با سخنرانی حسن رحیم‌پور ازغدی در مدرسه علمیه نواب مشهد برگزار شد

مبانی حکمرانی دینی در اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای

نشست تخصصی مبنا با موضوع «تبیین مبانی حکمرانی دینی در اندیشه حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای» به همت دفتر نمایندگی حفظ و نشر آثار ایشان در مدرسه علمیه عالی نواب مشهد برگزار شد. در این نشست استاد حسن رحیم‌پور ازغدی؛ پژوهشگر و نظریه‌پرداز و عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان سخنران به بیان ...

ویژه فرهنگ و معارف رضوی | سال اول | ویژه نامه ۲۵۰

موعظه / آیت‌الله مجتهدی تهرانی

حق نداری بیشتر از یک کفن برای خودت ببری

۲

گفتاری از حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر مهدی نخاوی

ارتباط با اهل بیت (ع)

تنها راه نجات از مرگ جاهلیت

تکریم مادران و همسران شهدا

روی دیوارنگاره میدان ولی عصر (عج)

۲

همکاری‌های صنعتی بنیاد پیر هوری موقوفات

و دانشگاه امام رضا (ع) توسعه می‌یابد

صنعت و دانشگاه دو بازوی بهره‌وری

۴

منبر مجازی

طلبکار خدا نباش!

حجت‌الاسلام هاشمی‌نژاد | بعضی‌ها

فکر می‌کنند اگر ضد‌دین حرف بزنند، روشنفکرند. می‌گویند هنوز نماز می‌خوانی؟ هنوز روضه می‌روی؟ می‌گویند دو ماده با هم برخورد کردند، بر اثر تضاد ماده هستی خلق شد. سؤال: این دو ماده را چه قدرتی به هم تلاقی داد؟ دو ماده دیگر؟ آن دو را چه کسی حرکت داد؟ این تسلسل می‌شود که از نظر علمی باطل است. جواب می‌دهند حرکت در دل ماده ذاتی و ازلی است. علم می‌گوید هر چه ازلی است ابدی هم هست چون حرکتش را از دست می‌دهد پس ازلی نیست. تمام زیربنایشان این است.

خدا را فراموش نکن. به امیرالمؤمنین، اسدالله الغالب (ع) گفتند: افلاطون حرف قشنگی زده است، می‌گوید: «العالم کره، الأفلاک قیسی، والحوادث سیاه، والإنسان هذَّافٌ والرَّامی هُوَ اللهُ، فَأَيُّنَ الْمَرْقُومِ؟... انسان هدف است و تیرانداز خداست، پس به کجا باید فرار کرد؟ حضرت علی (ع) در پاسخ این آیه را خواندند: «فقرؤا الی الله» به سوی خود خدا قرار کنید. هیچ راهی نیست باید با خدا رفیق شوی. باید روی تضرع و تذلل به سوی او بیایی. طلبکار نباش. اگر نفسی پایین برود و بالا نیاید چه می‌شود؟ آی‌سی‌یو را ببینید اکسیژن می‌رود بالا نمی‌آید ریه از کار افتاده است، توان ندارد. چقدر دستگاه باید بگذارد تا عمل بازمردم را انجام دهد. هیچ دانشمند و پزشکی نگفته است خدا اگر این رگ را این طرف می‌گذاشت بهتر بود.

غفلت بیماری مهلت بشر است امروز لوازم غفلت بیشتر است. حضرت علی (ع) می‌فرماید: اولین طلبکار من خداست، طلب واجبات را می‌کند، چقدر به خدا بدهکاریم. بعضی‌ها خود را طلبکار خدا می‌دانند؛ می‌گویند کارم درست نشده، نماز نمی‌خوانم. حاجتم را نداده روزه نمی‌گیرم. پول زیاد بهم نداد من هم در خانه‌اش نمی‌روم. به قول عرب‌ها «ثابت کن زمین مال توست بعد نقشه‌اش را بکش».

از ذات اقدس احدیت چه طلبی داری؟ «یا مبتدا بنعمه قبل استحقاقها»... ای کسی که ابتدا کردی به نعمت دادن به من قبل از اینکه من استحقاق نعمت داشته باشم». چه طلبی داری؟ نماز بخوان، روزه هم بگیر، عبادت نکن چه کسی ضرر می‌کند؟ خودت! خلق تا کردم که خود سودی کنم / بلکه تا بر بندگان جودی کنم... گر جمله کائنات کافر گردند/ بر دامن کبریا نشیند گرد همه کمونبست شوند؛ برای خدا ضرری دارد؟ همه سلمان فارسی شوند؛ برای ذات اقدس الهی نفعی دارد؟ پس طلبکاری نکن.

درباره تاریخچه و سرگذشت عجیب یک بنای تاریخی در نزدیکی مشهدالرضا (ع)

اینجا زندان هارون نیست

مشهد، متعلق به یکی از شیوخ معروف صوفیه در آن دوره به نام شیخ عبداللّه فرجستانی بوده است. حالا اینکه چطور به ذهن مردم رسیده که این بنا را که شبیه همه چیز هست الا زندان، زندان هارون بنامند، اللّٰه‌اعلم. البته برخی هم مدعی‌اند که قبر امام محمد غزالی، از متکلمان مشهور دوره سلجوقیان، داخل یا اطراف همین بقعه قرار دارد و مسئولان وقت یعنی همان‌هایی که بقعه را از زیر خاک درآوردند، برای اینکه کسی را ناامید نکنند، قبری نمایشی و تشریفاتی را هم مقابل بقعه ساخته‌اند که رویش اسم امام محمد غزالی کنده شده است! البته در اینکه قبر این متکلم معروف در طوس بوده، تردیدها کم است، اما برای یافتن مکان آن، در دهه ۱۳۸۰ خورشیدی تلاش‌هایی صورت گرفت که به جاهای خوبی هم رسید و نشان داد اینجا و این مکان، یعنی بقعه هارونیه، قبر هر

برگزار شد، زیر خروارها خاک مدفون بود و از آنجا که جاده آرامگاه فردوسی از مجاورت آن می‌گذشت، برگزارکنندگان هزاره به فکر افتادند که حفظ آبرو کنند و دستی هم به سر و روی این بنا بکشند. این گونه شد که خاک‌های اطراف آن جمع شد و اصل بنا از زیر زمین بیرون آمد. تا پیش از آن، برخی گردشگران اروپایی مانند «فریزر» و محققان ایرانی مانند محمدحسن‌خان اعتمادالسلطنه نظرشان به این بنا جلب و در آثارشان به این بقعه اشاراتی شده بود، با توجه به سنگ قبرهای متعددی که در داخل و بیرون بقعه پیدا کردند، برخی احتمال دادند که این بنا، در اصل مقبره بوده است؛ اما بعدها و پس از مطالعات دقیق‌تر به این نتیجه رسیدند که این ساختمان، در اصل خانقاهی متعلق به دوره حکومت مغولان یا همان عصر ایلخانی است که احتمالاً در قرن هفتم

محمدحسین نیکبخت | برای ما شیعیان، نام هارون‌الرشید یادآور خاطرات تلخ است و تلخ‌ترین آن‌ها، زندانی شدن و به شهادت رساندن امام موسی کاظم (ع) است. هارون در کارنامه‌اش، سیاه‌های بلند از جنایت‌های مخوف دارد. او در دوران خلافت خود، بیشتر مخالفانش را از میان برداشت. کافی بود به کسی مشکوک شود تا وی را از صفحه گیتی محو کند. خاندان برمکیان، یحیی بن عبداللّه از نوادگان امام حسن مجتبی (ع) که به فجیع‌ترین شکل ممکن به شهادت رسید و... فقط نمونه‌هایی از جنایت‌های هارون است.

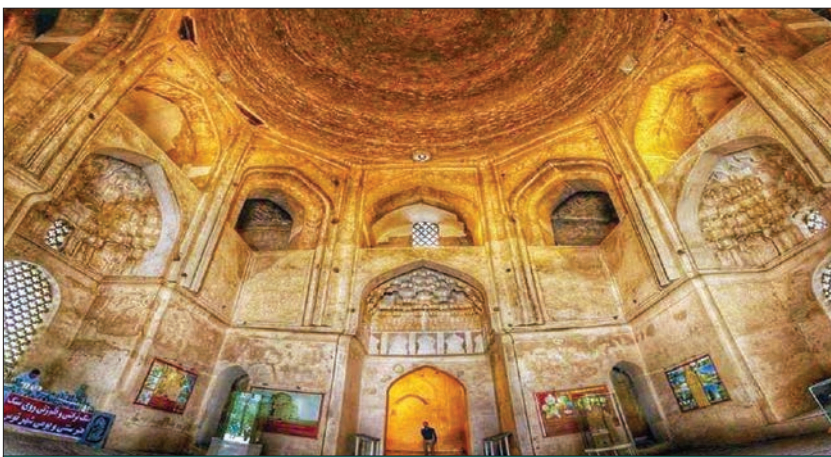
هارون در ۴۶ سالگی درگذشت. ۱۰ سال بعد، مأمون پس از به شهادت رساندن امام رضا (ع) دستور داد پیکر مطهر آن حضرت را در همان مکانی که هارون دفن شده است، به خاک بسپارند. قبر هارون چنان که ابن‌بطوطه، جهانگرد مسلمان اهل مراکش در حدود سال ۷۵۰ ق گزارش کرده است، تا قرن‌ها در کنار مرقد مطهر رضوی باقی بود و بعدها در دوره سربداران، صندوق روی آن را برداشتن و با تغییر معماری حرم مطهر، دیگر نشانی از آن در اطراف ضریح مطهر باقی نماند.

یک خاطره خوف‌انگیز

خوب یادم هست در دوره دبستان، یک بار مسئولان مدرسه ما همت کردند، با مینی‌بوس ما را بردند به بازدید بقعه هارونیه؛ کجا؟ داخل جاده‌ای که به آرامگاه فردوسی منتهی می‌شود. آنجا بود که شخص بزرگوار از اهالی مدرسه ما، فرمایش‌هایی را فرمود که ما در آن بچگی باور کردیم و آن بزرگوار فرمودند اینجا زندان هارون است و بر اساس گزارش‌های تاریخی، ۴۰ سید را در آن کشته و در جرز دیوارهایش دفن کرده‌اند. اما برای من که در آن ایام کودکی از شنیدن این داستان خوف کرده بودم، یک پرسش باقی ماند: زندانی‌ها را کجای این بنا حبس می‌کردند؟ سال‌ها طول کشید تا بفهمم این بنای قدیمی نه تنها ربطی به هارون عباسی ندارد، بلکه حتی در دوره او ساخته نشده است!

اصل قضیه چیست؟

بخش مهمی از بقعه هارونیه، تا پیش از سال ۱۳۱۳ خورشیدی یعنی زمانی که هزاره فردوسی

این بنا، در اصل مقبره بوده؛ اما بعدها و پس از مطالعات دقیق‌تر به این نتیجه رسیدند که این ساختمان، در اصل خانقاهی متعلق به دوره حکومت مغولان یا همان عصر ایلخانی است که احتمالاً در قرن هفتم یا هشتم ساخته شده است.

کسی که باشد، قبر امام محمد غزالی نیست. بقعه هارونیه که به دلیل اطلاق این اسم، نام اصلی آن هم از پادها رفته است و امروز درباره آن چیزی نمی‌دانیم، به عنوان یک بنای آجری بسیار مهم از دوره ایلخانی، محل بازدید علاقه‌مندان به تاریخ و باستان‌شناسی است و البته هر وقت گذرزان به آن افتاد، یادتان باشد که هیچ ربطی به هارون عباسی و ماجراهای دوران خلافت او ندارد!

یا هشتم ساخته شده؛ یعنی پس از واقعه غارت و ویران شدن شهر طوس در هجوم ابتدایی مغولان. در آن زمان، حاکمان مغول به دلیل دنیاگریزی صوفیان و بی‌خطر بودن آن‌ها برای حکومتشان، از ساخت چنین مکان‌هایی حمایت می‌کردند و شاید این بنا هم بر همان اساس ساخته و شکل گرفته باشد. بعضی معتقدند این خانقاه و چند خانقاه دیگر در برزخ‌آباد و ویرانی واقع در اطراف

در چنین شرایطی اگر روانپزشک نباشی، احتمال به خطا رفتن راهنمایی‌ها بالاست. عجیب لال‌مانی گرفتم. یعنی نمی‌دانستم دل‌داری‌ام برای دوستی که از خانواده چهار نفره‌اش، کسی نمانده چه باید باشد؟ نمی‌دانستم به او که کل حرفش نخواستن زندگیست، چه بگویم؟ به او که غم‌ها مثل گله‌گرگ‌های تیزبندان محاصره‌اش کرده‌اند و فکر می‌کند تنها پناهش افسردگی است.

پی‌نوشت

«وعنده مفتاح الغیب»

و کلیدهای غیب تنها نزد اوست / سوره انعام آیه ۵۹

سبجاق

ای کاش خدایامرز مادریزگم آنجا بود

ساعت و انگشتری و گلدان‌ها و شیشه‌های مریای مادرش، از کتاب‌های ارشد خوارش که هنوز روی میز هال باز است، از جهانش که در عرض سه ماه خالی شد، از اقوام که دریغ می‌کنند حالش را ببرسند و... موقع خداحافظی نمی‌دانستم تبدیل شده‌ام به کوه یا درخت... فقط همین قدر می‌دانم که خودم نبودم... آنکه باید دوستی کند و رفیق سوگوارش را تسلی بدهد. ناگهان به این نتیجه رسیدم که نقش یک درخت بی‌برگ و بار را بازی کنم، درختی که دارد اشک می‌ریزد اما می‌داند

رفیق توسلی | دیروز با رفیقی قدم می‌زدیم. رفیقی که یک سالی می‌شود با غصه‌های بی‌شمار دست و پنجه نرم می‌کند و هیچ شباهتی به آنکه می‌شناختم نداشت. حق هم داشت البته... داغ اگر جایش را بدهد به داغ‌ها، دیگر خدا خودش باید رحم کند. جویده و پرکنده زیاد حرف زد. زیاد هم بغض کرد که حین آشپزی یاد خواهر مرحومش می‌افتد که فلان غذا را دوست داشت. از جلو کتاب‌فروشی رد شود، کتاب‌خوانی مادرش می‌آید جلو چشمش... از خاطراتی گفت که پدرش را درآوردند. از رخت و لباس‌ها، از

نیمکت زنده‌گی

سخت در طلب معجزه‌ایم

